

Magyar nyelv

2003 – hagyományos felvételi

TOLLBAMONDÁS

Költőnk nyomában

Petőfi Sándor, a magyar nép egyik legnagyobb költője 1823. január 1-jén született Kiskőrösön. Illyés Gyula Petőfi című könyve biztos kalauzod lehet abban, hogy többet tudj a János vitéz alkotójáról.

Ismered-e diákkorának színhelyeit? Tanult Kecskeméten, Szabadszálláson, Sárszentlőrincen is. Emlékszel-e arra, hogy Aszód miért híres állomás költőnk életében? Volt statiszta, színlapkihordó a Nemzeti Színházban, katona Sopronban, vándorszínész a Dunántúlon is. Egy keserves telet töltött Debrecenben, majd a Hegyalján át tavasszal Pestre érkezett. Az 1844. esztendőben ismerkedett meg Vörösmarty Mihállyal. Az ő ajánlatára lett Petőfi Sándor a Pesti Divatlap segédszerkesztője.

Költőnk életének csúcspontja minden bizonnyal 1848. március 15-e volt. A hagyományok szerint a Nemzeti Múzeum lépcsőjéről szavalta el a Nemzeti dalt. A világszabadság eszméjéért adta életét 1849. július 31-én a segesvári csatán.

SZÖVEGÉRTÉSI FELADAT

Olvasd el figyelmesen a következő szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Művészettörténészek az olasz reneszánsz mesterek festményeinek tanulmányozásakor figyeltek fel arra, hogy az anyák (a képek jellegéből kifolyólag Szűz Mária) általában bal kezükben, illetve bal oldalukon tartják a kisdedit. Számszerű vizsgálatot is végeztek és kiderült: a képek mintegy 80%-ában ez a helyzet. Tehát ez szinte szabálynak tekinthető. Kezdetben valamiféle akadémikus előírásra gondoltak, vagyis hogy eleve így tanították az ilyen képek festését. Később kiderült, nem erről van szó.

Néhány orvos megismerve ezt az eredményt, vizsgálatokat kezdett. Nagyszámú gyermekágyast figyeltek meg. Csaknem mindegyikük a bal oldalon tartotta csecsemőjét. Ezzel bizonyossá vált, hogy a reneszánsz mesterek nem akadémikus szabályt követtek, hanem egyszerűen modelljeik természetes tartását vették figyelembe.

Ezek után újabb kérdés merült fel: miért tartják az anyák bal oldalukon a csecsemőjüket? Az első és ésszerű magyarázat a jobbkezeség túlsúlya volt. A jobbkezes anyák könnyebben tudják etetni, gondozni bal oldalt tartott gyermekeiket. A további vizsgálatokban meglepetéssel tapasztalták, hogy míg a jobbkezes anyák

83%-ban, addig a balkezesek is 78%-ban bal oldalt tartják a csecsemőt. Nincs értékelhető különbség tehát a két csoport között, és ezért ez a magyarázat nem fogadható el.

A vizsgálatok arra is fényt derítettek, hogy a bal oldalon tartott csecsemők kevesebbet sírnak (illetve bal oldalra téve hamarabb megnyugszanak), sőt harmonikusabban fejlődnek, pl. súlygyarapodásuk is kedvezőbb. Biológiai okokat kellett tehát a háttérben keresni. S hamarosan meg is találták: bal oldalt az anyai szívdobogást érzik a csecsemők, s ez jó, megnyugtató számukra. Hiszen a méhen belüli életükben már megszokták az anyai szív ritmusos verését és ezt igénylik a születés után is. Az anyai szívdobogáson keresztül érzik életük folytonosságát és az anyai gondviselést. Újabban - e felismerés alapján – egyes helyeken a koraszülöttek fokozott védelmét szolgáló inkubátorokba magnetofonról „közvetítik” az anyai szívdobogást és állítólag jótékony hatást érnek el.

Így segített a képzőművészet egy biológiai jelenség felismerésében és gyakorlati hasznosításában.
(Dr. Czeizel Endre)

Válaszolj a szöveggel kapcsolatos következő kérdésekre!

1. Kik azok, akik nem szereplői az írásnak? Aláhúzással jelölj! (3 pont)

- orvosok
- koraszülöttek
- reneszánsz mesterek
- jobbkezes anyák
- művészettörténészek
- akadémikusok
- festőmodellek

2. Hány vizsgálatról tudósít a szöveg? Számmal válaszolj! (1 pont)

.....

3. Milyen bibliai történetre találsz utalást? Egy mondattal válaszolj! (2 pont)

.....
.....

4. Fejezd ki hasonló jelentésű szóval! (4 pont)

súlygyarapodás:

anyai gondviselés:

szívdobogás:

csecsemő:

5. Döntsd el a következő állításokról, hogy igazak (I) vagy hamisak (H)!
Írd a mondatok mellé a megfelelő betűjelet! (3 pont)

- a) A balkezes anyák nehezebben képesek gondozni gyermeküket.
- b) A reneszánsz mesterek általában bal kezükben tartják a kisdedet.
- c) Inkubátorokban is lehet szívdobogás utánzásával védeni a koraszülötteket.

6. Húzd alá a szövegben, milyen biológiai okai vannak a bal oldalon tartott csecsemők harmonikus fejlődésének, és mi ennek a következménye! (2 pont)

NYELVTANI FELADATOK

1. Írd be az igék megfelelő alakjait a táblázatba! (3 pont)

	Kijelentő mód, múlt idő, E/2. sz. alanyi	Feltételes mód, jelen idő, T/3. alanyi	Felszólító mód ,jelen idő, E/2. tárgyas	Kijelentő mód, jelen idő, T/1. tárgyas
hisz				
edz				
játszik				

2. Bontsd szőelemekre a tanult módon az alábbi szóalakokat! Nevezd meg minél pontosabban a szőelemek fajtáját! (4 pont)

c i p ő i m e t

c s o d á l h a t n á

3. Nevezd meg az aláhúzott szavak szófaját minél pontosabban!

Pl. ház: főnév, köznév (3 pont)

„- Látod ezt a házat? Akinek a szavát próbára akarjuk tenni, azt eléje állítjuk. Ha igazat mond, akkor a csigaház andalító muzsikával válaszol a beszédre. Ámde ha hazudott, akkor haragosan, fület sértve kiált vissza.”

ezt andalító

akinek sértve

tenni vissza

4. Elemezd az alábbi mondatot aláhúzással! Készítsd el az ágrajzát! (5 pont)

A sikongó palatábla fölé hajolva mámorosan róttam a szavakat.